

TISKOVNA KONFERENCA / IZJAVA ZA TISK

Ljubljana, 22. 9. 2015

Svetovni glasbeni dnevi – Slovenija 2015 Tromostovje – Tri smeri

Kako se je začelo?

22. maja leta 1992 je slovenska sekcija za sodobno glasbo Društva slovenskih skladateljev (z izvolitvijo generalne skupščine ISCM) v Varšavi postala redna članica Mednarodnega združenja za sodobno glasbo - ISCM. Od leta 1995, po zasedanju predstavnikov desetih evropskih (podonavskih) držav, je slovenska sekcija ISCM - DSS tudi članica neformalnega mednarodnega združenja Musica Danubiana. Mednarodni festival UNICUM je leta 2004 nasledil festival Musica Danubiana. UNICUM prireja Društvo slovenskih skladateljev bienalno. To pot je sestavni del mednarodnega festivala Svetovni glasbeni dnevi – Slovenija 2015. Mednarodno združenje za sodobno glasbo SIMC (tudi IGNM in pozneje ISCM), je skupina odličnih skladateljev ustanovila 11. avgusta leta 1922 v kavarni Café Bazar (Salzburg), in ima zdaj že več kot 55 stalnih članic.

Ustanovitelj Mednarodnega združenja za sodobno glasbo je glasbeni pisec, založnik, pianist in skladatelj srbskega rodu (roj. v Užicah, umrl v ZDA) Rudolph Réti ((1885-1957), ki je že leta 1922 v Salzburgu organiziral **mednarodne dneve komorne glasbe** (pozneje tako imenovani "ničelni festival"). Prvi festival IGNM je bil od 2. do 7. avgusta leta 1923 v Salzburgu. Mednarodno žirijo so sestavljali ugledni glasbeniki: švicarski dirigent in skladatelj Ernest Ansermet (1883-1969), francoski skladatelj in dirigent André Caplet (1878-1925), nemški dirigent in skladatelj Hermann Scherchen (1891-1966) in avstrijski skladatelj in muzikolog Egon Wellesz (1885-1974), ki je bil tudi soustanovitelj Mednarodnega združenja za sodobno glasbo.

Med šestimi komornimi glasbenimi večeri so se na prvem predstavili ugledni glasbeniki prve polovice 20. stoletja: Arnold Schönberg, Alban Berg in Béla Bartók. Izvedena so bila tudi dela odličnih skladateljev - Eduarda Erdmanna, Florenta Schmitta, Othmarja Schoecka, Yrjöja Kilpinena, Ernsta Křeneka, Sergeja Prokofjeva, Fidelia Finkeja, Manuela de Falle, Philippa Jarnacha, Williama Waltona, Karola Szymanowskega, Leoša Janáčka, Arthurja Blissa, Alberta Roussela, Emersona Withorna, Maria Castelnueva-Tedesca, Igorja Stravinskega, Arthurja Honeggerja, Gian Franca Malipiera, Aloisa Hábe, Maurica Ravela, Ferruccia Busonija, Dariusa Milhauda, Francisa Poulenca, Charlesa Koechlina, Manfreda Gurlitta, Zoltána Kodályja in Paula Hindemitha.

Ko predstavljamo festival Mednarodnega združenja za sodobno glasbo - ISCM World Music Days - Slovenia 2015, ne morem zaobiti imena slovenskega skladatelja, ki se je v štiridesetih letih 20. stoletja uveljavil na mednarodnih odrih, in je bil ena ključnih osebnosti Mednarodnega združenja za sodobno glasbo. Bil je član odbora, nekajkrat član mednarodne žirije, pa tudi skladatelj, ki je na festivalu nekatera svoja pomembna dela predstavil v Firencah, v Pragi, v Londonu in v Varšavi. To je bil leta 1895 rojeni Slavko Osterc. Osterc je študiral pri Vitězslavu Nývákú, Karlu Boleslavu Jiráku in Aloisu Hábi v Pragi, po izkušnjah na tujem se je vrnil v Ljubljano, kjer je na Konservatoriju poučeval kompozicijo.

Svetovni glasbeni dnevi 2003 in 2015

Od 26. septembra do 3. oktobra 2003 smo v Sloveniji prvič organizirali Svetovne glasbene dneve, festival, ki ga je pod okriljem Mednarodnega združenja za sodobno glasbo - ISCM v sodelovanju s kulturnim in kongresnim centrom Cankarjev dom priredila Slovenska sekcija ISCM. Mednarodne javnosti, ki jo na vsakoletnih kongresih predstavljajo delegati iz petdesetih

držav, ni bilo tako enostavno prepričati. Odločnost, da smo sposobni vzdržati najvišje kriterije, pa je bila neomajna. Pomembni mejniki so bili v Essnu (1995, prva predstavitev), v Seulu (1997, druga predstavitev) in v Manchesteru (1998), ko je generalna skupščina ISCM soglasno sprejela osnutek programa SGD Slovenija 2003, v katerem je izjemno zanimanje vzbudila zamisel o svetovni premieri treh glasbeno-baletnih del. Tistega leta je minilo natanko 80 let od prvih Svetovnih glasbenih dni leta 1923 v Salzburgu. V osmih dneh smo pripravili 35 koncertnih dogodkov. Program je pripravilo več kot 1000 glasbenih umetnikov. Na petih koncertih so nastopili domači in tuji simfonični orkestri. Slovenska sekcija je pridobila popolno podporo Vlade Republike Slovenije in finančno kritje predvidenih stroškov.

Minilo je 12 let.

Slovenija je znova pred velikim izzivom.

Slovenija 2015: **Tromostovje – Tri smeri**

Zdaj zagotovo že veste: **ISCM Svetovni glasbeni dnevi – Slovenija 2015** bodo od sobote, 26. septembra do petka 2. oktobra 2015. Razpis smo objavili, štiričlanska mednarodna žirija je ocenila poslana dela, najboljša bomo v enem tednu predstavili domačim in tujim poslušalcem. Delo žirije je bilo zahtevno in prav nič lahko. Najprej so prvi izbor del opravile nacionalne sekcije, tudi slovenska. Na naslov DSS je prišlo 32 skladb. Člani slovenske komisije (Lojze Lebič, Janez Matičič in Ivo Petrič) so (tako kot narekujejo pravila) izbrali šest skladb. Izbrane skladbe so: Jakob Jež: Prelivi, Božidar Kos: Spectrum, Urška Pompe: Almost silenced, Ljubo Rančigaj: Two concertants duos, Corrado Rojac: Cliches in Vito Žuraj: Hawk-eye. Ker ima slovenska sekcija kot organizator SGD in selektor glasbenih del precej več programskih možnosti, je strokovna komisija priporočila za izvedbo še štiri skladbe, za izvedbo sta bili (glede na programske možnosti) izbrani še dve (Larisa Vrhunc, Nina Šenk). O dokončni uvrstitvi vseh slovenskih glasbenih del je odločil Programski odbor, ki deluje v sestavi: Snježana Drevenšek (SF), Nenad Firšt (DSS), Maja Kojc (Radio Slovenija), Sonja Kralj Bervar (Ministrstvo za kulturo), Pavel Mihelčič (DSS, umetniški vodja SGD 2015), Gregor Pompe (Muzikologija FF) in Nina Šenk (DSS). Mednarodna žirija, ki je delovala v sestavi: Zygmunt Krauze (Poljska), Andre Laporte (Belgija), Lojze Lebič in Janez Matičič, je pregledala in ocenila 488 prispelih skladb, in izbrala 62 skladb. Kriteriji in principi ocenjevanja so bili določeni. Programski odbor pa je seveda spoštoval zahtevo, da mora imeti vsaka sekcija, ki se je držala pravil, zapisanih z razpisom, na programu najmanj eno delo. Slovenska sekcija DSS, ki je gostitelj ISCM SGD – 2015, sme imeti v uradnem izboru več del. Zaradi programske podobe, ki lahko vsebuje tudi vzporedne dogodke, pa je ta izbor lahko še večji. V resnici določenih omejitev nima. Svetovni glasbeni dnevi bodo trajali šest dni, sobotni program (26. septembra) pa ima poseben pred-otvoritveni program. Po sklepu Programskega odbora pa obstaja možnost, da se koncertni čas in prostor razširi oziroma podaljša. Podaljšali ga bomo tudi z vzporednimi prireditvami. Nekatere se bodo dogajale v določenem času festivala, druge tudi izven tega časa – pred uradnim začetkom in tudi po zaključku.

Znak ali tematsko izhodišče »**ISCM World music days – Slovenia 2015**« (kar je uradni naslov velikega dogodka) je Plečnikovo **Tromostovje**, ki ponazarja **tri mostove** - tudi **tri smeri**, poti pa je neskončno, vsak ustvarjalec lahko izbere svojo!

Tri smeri, kot jih kažejo smeri treh mostov, izhajajo iz enega jedra. To so smeri današnjega časa, to so različni sadovi enega drevesa. Ne gre za eno samo pravo smer; več smeri je lahko pravih. Dovoljena je različnost! Svetovni glasbeni dnevi bodo v svojem jedru postavili v ospredje glasbo, ki jo bo izbrala stroka. Kakšen je lahko (naš) glasbeni prostor pa bomo prikazali tudi s koncerti, instalacijami in z različnimi izvirnimi dogodki, ki se lahko zgodijo na nebu, na zemlji ali pod njo – v rudniški jami na primer. Ta misel odpira mnoge možnosti, tudi nenavadne, dostopne mimoidočim ali zgolj ciljni, povabljeni publiki.

Vseh zamisli nismo mogli uresničiti. Skrbeli smo predvsem, da uresničimo programske obveze, ki jih - kot redni člani Mednarodnega združenja za sodobno glasbo moramo spoštovati. Da smo se organizacije tako velikega festivala lahko lotili, smo najprej pridobili soglasje in zagotovilo za finančni delež Ministrstva za kulturo. Ministrstvo nam je odobrilo 50.000 evrov,

kar pa je bilo še daleč od zneska, ki ga za organizacijo generalne skupščine ISCM in festivala Svetovni glasbeni dnevi potrebujemo. Naslednji korak, ki nam je omogočil pristop k organizaciji festivala in generalne skupščine ISCM, je naredila Slovenska filharmonija. Tako bo glavna koncertna v prostorih Slovenske filharmonije. Pomagal nam je predsednik Državnega sveta g. Mitja Bervar, ki je tudi častni pokrovitelj festivala, pomaga nam Mestna občina Ljubljana, Konservatorij za glasbo in balet, od vsega začetka nam stoji ob strani simfonični orkester RTV Slovenija in program ARS, pridobili smo nekaj sponzorskih sredstev uglednih gospodarskih družb.

Ob bok osrednjemu programu

- ❖ V soboto, 26. septembra, bodo na Prešernovem trgu na voljo informacije o Svetovnih glasbenih dnevih.
- ❖ Ob Plečnikovem Tromostovju bo s sodobnim programom nastopila Delavska godba iz Trbovelj.
- ❖ Dogodek bodo popestrili učenci Osnovne šole Prežihov Voranc – z baloni in pesmijo. Po koncertu Delavske godbe nas bodo popeljali na koncert Godbe slovenske vojske v Kozinovo dvorano Slovenske filharmonije.
- ❖ Po koncertu v dvorani bodo obiskovalci stopili na Kongresni trg pred Filharmonijo, z balkona Univerze v Ljubljani pa bo Trobilni ansambel Akademije za glasbo s štirimi stavki fanfar »Ljubljanski mostovi« naznanil, da se bodo v Ljubljani zgodili Svetovni glasbeni dnevi.
- ❖ Po slavnostnih fanfarah se bo nadaljeval program v Osterčevi dvorani Slovenske filharmonije. Obeta se zvočna kopel pod naslovom »Pet elementov«.
- ❖ Baloni bodo vsaj simbolični. Toliko balonov kot let, najmanj 93.
- ❖ Imeli bomo tudi pred-koncertna srečanja: v nedeljo (27. 9.) pred koncertom Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, v sredo (30. 9.) pred koncertom zbora Slovenske filharmonije, v petek (2. oktobra) pred koncertom Orkestra Slovenske filharmonije.
- ❖ Na Filozofski fakulteti bo potekal Muzikološki simpozij, posvečen bo Vinku Globokarju in Lojzetu Lebiču.

Še nekaj informacij

Slovenska dela

Na razpis Slovenske sekcije je svoja dela poslalo 32 skladateljev. Med poslanimi del je 5 avtorjev, mlajših od 35 let. V osrednjem delu programa bo svoja dela predstavilo 27 slovenskih skladateljev. V vseh programih, tudi spremljevalnih, ima svoja dela več kot 40 slovenskih skladateljev. Nekaj svojih del predstavljajo mladi skladatelji (Akademija za glasbo), slovenska dela se pojavljajo tudi na sporedih koncertov – znotraj stalne dejavnosti Društva slovenskih skladateljev: Koncertni atelje DSS, Noč slovenskih skladateljev, festival UNICUM.

Mednarodna dela

Na mednarodni razpis – klic za partiture se je prijaviilo 55 sekcij. Vsaka sekcija je bila dolžna poslati 6 del, vsaj štiri v različnih kategorijah. Štiri sekcije pogojev niso izpolnjevale, zato jih Programski odbor ni upošteval. Programski odbor je od vsake sekcije za izvedbo izbral po eno skladbo. Izjeme: Danska in Valonija sta imeli v izboru po dve skladbi. Valonija je ostala pri eni izbrani skladbi zaradi izvajalskih razlogov. Šest skladb ima v izboru Slovenija - kot gostiteljica. Individualno prijavljenih del je bilo 133. Med njimi je mednarodna žirija izbrala 5 del. Mednarodna žirija je svoje strokovne odločitve ponazorila z ocenami od 1 do 10. Programski odbor je povprečno oceno (najmanj 8 točk) striktno upošteval pri sestavi programa. Zaradi časovnih omejitev nekatera dobro ocenjena dela niso prišla v izbor programa.

Nagrada

- ❖ Mednarodno združenje za sodobno glasbo ISCM bo na sklepnem koncertu podelilo nagrado za mladega skladatelja (do 35 let). Na programu ima svoja dela 20 skladateljev, ki ustrezajo tej zahtevi. Med temi skladatelji so štirje, ki so oddali individualne prijave.
- ❖ Za častnega člana Mednarodnega združenja za sodobno glasbo je slovenska sekcija ISCM DSS sprožila postopek za izvolitev akademika Lojzeta Lebiča.

Izvedbe

- ❖ 13 koncertov osrednjega programa
- ❖ 84 skladateljev iz 55 držav
- ❖ okrog 10 dogodkov spremljevalnega programa
- ❖ 27 slovenskih skladateljev osrednjega programa, skupaj več kot 40 del slovenskih skladateljev

Izvajalci, delegati, interpreti, skladatelji, muzikologi

- ❖ Cca 600 izvajalcev
- ❖ Velika večina so slovenski izvajalci oz. izvajalci, ki stalno živijo v Sloveniji
- ❖ 130 tujih gostov iz 55 držav

Večina koncertnih dogodkov je brezplačna. Pri redkih izjemah je plačilo posebej navedeno.

zaslužni profesor Pavel Mihelčič, skladatelj
predsednik Programskega odbora in
umetniški vodja festivala Svetovni glasbeni dnevi Slovenija 2015